

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2021-02-17

Diarienummer:
SCN-2021-00085
KSN-2019-03831

Handläggare:
Ulf Eiderbrant

Svar på motion om att minska utnyttjandet av personer i prostitution och människohandel från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Lovisa Johansson och Stina Jansson, båda (FI), föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 9 december 2019 att

- Utarbeta en handlingsplan som riktar in sig på att stödja och skydda människor som utnyttjas för sexuella ändamål, att minska efterfrågan av att utnyttja andra människor för sexuella ändamål och kraftigt avvisa idén om mäns rätt att konsumera och exploatera kvinnors, tjejers, pojkar, transpersoners och andra mäns kroppar.
- Personal inom kommunens pedagogiska verksamhet och socialtjänst kompetensutbildas kring maskulinitetsnormer samt jämställdhet och mänskliga rättigheter
- Säkra att ingen utsatt möts av oförståelse och okunskap eller för kränkningar och våld av de kontakter med kommunen som ska ge dem stöd och hjälp.

- Personal inom kommunens socialtjänst ska ha kunskap kring komplexiteten runt utsattheten och bakomliggande orsaker till att personer riskerar att hamna eller utnyttjas i prostitution eller återfalla till prostitution.
- Utredda möjligheten till skuldsanering för personer som riskerar att av ekonomiska skäl drivas till prostitution.
- Uppsala kommun ska ha regelbundna informationskampanjer för att öka förståelsen och ställningstagande om sexindustrins skadliga verkningar.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret, socialförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Barn- och jämställdhetsperspektiven har beaktats i beredningen av ärendet. Näringslivsperspektivet bedöms inte vara relevant med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Uppsala kommun förkastar alla former av prostitution och människohandel. Kommunstyrelsen beslutade den 11 december 2019 (§276) att ta fram en plan mot människohandel och prostitution som en åtgärd under uppdrag 2.1 i verksamhetsplanen för 2020–2022. Enligt den årliga aktualitetsbedömningen av program och handlingsplaner som beslutades av kommunfullmäktige den 25 januari 2021, kommer prostitution och trafficking att definieras som särskilt utsatt målgrupp i programmet mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relation.

Prostitution och människohandel är en stor samhällsutmaning som kräver samverkan på lokal, nationell och internationell nivå för att bekämpas. Jämställdhetsmyndigheten har uppdraget att på nationell nivå leda arbetet mot prostitution och människohandel. Ett nationellt metodstödsteam har bildats med myndigheter som i samverkan arbetar mot prostitution och människohandel. Information om det arbetet finns på www.nmtsverige.se. På lokal nivå finns i regionkoordinatorer mot människohandel och prostitution som hjälper kommuner och lokala myndigheter på operativ nivå.

Länsstyrelserna har också ett ansvar för att informera och samordna arbetet i länet. Nationella metodstödsteamet och Länsstyrelserna ordnar utbildningar och konferensen för att sprida kunskapen om problematiken. Polis och Åklagarmyndigheten arbetar i insatser mot organiserad människohandel och prostitution, bl.a. genom att lagföra sexköpare. Kampanjer har också genomförts via nätet för att påminna om att sexköp är olagligt. Utöver myndigheternas arbete så är insatser från civilsamhällets organisationer viktiga för att erbjuda stöd och hjälp till utsatta personer.

Uppsala kommun arbetar tillsammans polismyndigheten mot människohandel och prostitution. Det sker operativt främst genom ungdomsjourens verksamhet och samverkande polis. Kommunens arbete med stöd till utsatta EU-medborgare har utvecklats till ett arbete mot människohandel mot prostitution och tiggeri. Genom verksamhetsbidrag till föreningen Hjälptillbehövande bidrar kommunen till stödinsatser för personer utsatta för människohandel. Socialnämndens resurscentrum mot våld "Nexus" har uppdraget att erbjuda stöd och hjälp till personer i sexuell

exploatering. Mottagningen för barn och unga deltar i arbetet mot människohandel som riktas mot barn och unga.

En viktig del av regionkoordinatorernas arbete är att hjälpa utsatta personer att återvända till hemlandet genom återvändarprogram. I det arbetet har även Migrationsverket en viktig roll. Uppsala kommun och socialförvaltningens uppsökande verksamhet har upprättat goda kontakter med Rumäniens ambassad i Sverige för hjälp med återvändande främst när det gäller barn och ungdomar.

I samarbete med Länsstyrelsen planerar kommunen för en ändrad placering av en av regionens koordinatörer till Uppsala. Diakonistiftelsen Samariterhemmet planerar för att inrätta en stödverksamhet till kvinnor som säljer sexuella tjänster på olika sätt, bland annat så kallad sugardejting. Diakonistiftelsen har påbörjat en inventering av behovet och har ansökt om bidrag till inventeringen hos socialnämnden.

Kommunledningskontoret har tidigare erbjudit utbildningar där maskulinitetsnormer berörs. Många verksamheter inom socialtjänsten har deltagit i dessa. Efter årsskiftet 2020/21 kommer en översyn att genomföras av hur det fortsatta arbetet med HBTQ och relaterade frågor inom MR-området ska se ut. Kommunledningskontoret ger också utbildningar i jämställdhet på förfrågan och stödjer verksamheterna i att hitta externa utbildare, och tillhandahåller stödmaterial och digitala utbildningar. Inom socialtjänsten finns perspektivet kring maskulinitetsnormer alltid med i arbetet mot våld i nära relation.

När det gäller den pedagogiska verksamheten är det viktigt att förstå att det i de flesta fall är rektorn som beslutar om vilken fortbildning respektive personalgrupp behöver.

En grundkompetens i ämnet har samtliga lärare med sig från lärarutbildningen, och stöd ges också genom skolans styrdokument. Utbildningsförvaltningen har också haft föreläsningar och diskussioner angående detta med exempelvis kuratorsnätverket, och har då också tittat på statistik angående de kränkningar som uppstått i skolorna, samt diskuterat hur maskulinitetsnormer påverkar och hur skolan kan försöka påverka dessa normer. Skolverket erbjuder dessutom webbkurser som vissa förskolor och skolor har tagit del av. Ett sådant exempel är kursen "Identitet, jämställdhet och digitalisering i förskolan".

Det pågår ett arbete inom förskolan med demokrati och plan mot diskriminering och kränkande behandling där en utvecklingsledare finns som stöd. Ett utbildningspaket som rör dessa ämnen har tagits fram och ska genomföras på 24 förskolor till att börja med. Alla förskolor har också nyligen fått en bok om demokrati. I grundskolan pågår satsningar såsom IBIS vilket syftar till att skapa en tryggare skolmiljö, samt ett arbete med tillgängliga lärmiljöer vilket handlar om just att tillgängliggöra skolan för alla ut ett demokratiskt perspektiv där normer och värdegrund är grundläggande.

Ansökan om skuldsanering görs hos Kronofogdemyndigheten, som också fattar beslut i sådana frågor. Frågan ligger alltså utanför det kommunala ansvaret. Uppsala kommun erbjuder genom Konsument Uppsalas budget- och skuldrådgivning råd och stöd till de kommuninvånare som efterfrågar det. Att ta emot skuldsatta hushåll alternativt personer med frågor om sin ekonomi ingår i detta uppdrag. Budget- och skuldrådgivningen kan också vara behjälplig vid en eventuell ansökan till Kronofogdemyndigheten om skuldsanering.

Budget- och skuldrådgivarna har ingen möjlighet att avgöra vilka personer som riskerar drivas till prostitution. Det budget- och skuldrådgivningen kan göra är att informera individerna som tar kontakt med kommunen om möjligheten att ansöka om skuldsanering hos Kronofogdemyndigheten.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 februari 2021
- Bilaga 1, Motion om att minska utnyttjandet av personer i prostitution och människohandel från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Motion: Minska utnyttjandet av personer i prostitution och människohandel

Utnyttjandet av kvinnor, flickor och pojkar för sexuella ändamål har ökat de senaste åren. Det finns ingenting som tyder på att utnyttjandet och våldet minskar. Utnyttjandet av personer i prostitution och människohandel för sexuella ändamål är en form av våld och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Arbetet för att minska utnyttjandet av personer i prostitutionen måste tydligare inriktas på att minska efterfrågan och att kraftfullt avvisa idén om mäns rätt att konsumera och exploatera kvinnors, tjejers, pojkars, transpersoners och andra mäns kroppar.

Vi vill se en kommun där män inte utnyttjar människor i sexuellt syfte. Där ingen av ekonomiska eller andra orsaker tvingas till prostitution. Där myndigheter har kompetens och resurser att hjälpa och bemöta utsatta personer, samt som aktivt arbetar för att motverka förekomsten av utnyttjande och exploateringen av personer för sexuella ändamål. För att kunna ändra idén om mäns rätt till att konsumera och exploatera andras kroppar behöver kommunen arbeta aktivt med utbildning kring maskulinitetsnormer samt jämställdhet och mänskliga rättigheter i praktiken. Kommunen behöver ta ansvar för ökad medvetenhet, kunskap och samordning kring personer som är i prostitution och upprätta tydliga handlingsplaner kring stöd och skydd. Målet måste vara att stödja och skydda människor som utnyttjas för sexuella ändamål och minska efterfrågan.

Med anledning av detta yrkar vi att:

- Utarbeta en handlingsplan som riktar in sig på att stödja och skydda människor som utnyttjas för sexuella ändamål, att minska efterfrågan av att utnyttja andra människor för sexuella ändamål och kraftigt avvisa idén om mäns rätt att konsumera och exploatera kvinnors, tjejers, pojkars, transpersoners och andra mäns kroppar.
- Personal inom kommunens pedagogiska verksamhet och socialtjänst kompetensutbildas kring maskulinitetsnormer samt jämställdhet och mänskliga rättigheter
- Säkra att ingen utsatt möts av oförståelse och okunskap eller för kränkningar och våld av de kontakter med kommunen som ska ge dem stöd och hjälp.
- Personal inom kommunens socialtjänst ska ha kunskap kring komplexiteten runt utsattheten och bakomliggande orsaker till att personer riskerar att hamna eller utnyttjas i prostitution eller återfalla till prostitution.
- Utredda möjligheten till skuldsanering för personer som riskerar att av ekonomiska skäl drivas till prostitution.
- Uppsala kommun ska ha regelbundna informationskampanjer för att öka förståelsen och ställningstagande om sexindustrins skadliga verkningar

Lovisa Johansson (F!)

Stina Jansson (F!)